

Hållbarhetsstrategi för Eda kommun

 Eda kommun	Styrdokument	
	Dokumenttyp	Strategi
	Beslutad av	Kommunfullmäktige 2020-12-16 § 156
	Dokumentansvarig	Kommunchefen
	Reviderad av	–

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Uppdrag.....	4
1.2	Relaterade styrdokument.....	5
2	Bakgrund och syfte.....	5
	Världen och EU.....	5
	Sverige.....	5
	Värmland.....	6
2.1	Syfte.....	7
2.2	Avgränsning.....	7
3	Framtagande av strategin.....	8
4	Strategi för Eda.....	8
4.1	Långsiktig målsättning.....	9
4.2	Strategier per fokusområde.....	9
	Fossilfria och effektiva transporter.....	9
	Robust och flexibelt energisystem.....	10
	Långsiktigt hållbart jord- och skogsbruk.....	10
	Hållbar vattenförvaltning.....	11
	Ansvarstagande konsumtion.....	12
5	Uppföljning och fortsatt arbete.....	13
5.1	Handlingsplaner.....	13
5.2	Uppföljning.....	13
5.3	Ekonomisk konsekvens.....	14

1 Inledning

Världen står inför en stor omställning med ett förändrat klimat som hotar vårt sätt att leva idag. För att vi även på lång sikt ska kunna leva på jorden innebär klimatets förändring att vi måste anpassa oss till att leva ett liv anpassat efter de resurser som finns på jorden. Utmaningarna med att ställa om vårt sätt att leva är många och omfattande och handlar inte bara om att minska utsläppen av växthusgaser och bromsa den globala uppvärmningen. Förändringen behöver ske på många plan i samhället både lokalt och globalt för att uppnå ett hållbart sätt att leva. En hållbar framtid innebär att sociala, ekologiska och ekonomiska värden bibehålls i lika stor omfattning. För att både livsmiljöer och människor i världen ska kunna leva hållbart måste vi alla förändra hur vi ser på det som produceras, konsumeras och används idag och övergå till mer hållbara alternativ som inte föranleder utsläpp, föroreningar, svält och fattigdom i andra delar av världen.

Pandemin i världen under 2020 har ytterligare allvarliggjort de sårbarheter som finns med globalisering, beroende av transporter och en låg självförsörjningsgrad, inte minst av livsmedel och läkemedel. Men åtgärderna kring pandemin har också visat på en politisk handlingskraft som inte varit aktuell sedan andra världskriget. Erfarenheterna hitintills från pandemin kommer att kräva olika åtgärder. Därför är det särskilt lämpligt att just nu ta tillfället i akt att diskutera hållbarhetsfrågorna i kombination med detta och ta kliv framåt i vårt hållbarhetsarbete. Konsekvenserna av pandemin men även andra negativa samhällsutvecklingstendenser som hot och våld inte minst i våra storstadsområden och en ökande oro både globalt men även i vårt närområde stärker landsbygdens och mindre orters konkurrensförmåga.

Eda kommun vill ta sitt ansvar i arbetet mot en hållbar framtid genom att ta fram en strategi för det arbete som måste ske i omställningen. I denna strategi kommer problematiken och utmaningarna belysas, samt i vilken riktning kommunen önskar att arbetet leds. I Eda kommun finns goda förutsättningar att kunna producera både livsmedel, energi och andra produkter då kommunen till stor del utgörs av landsbygd, skogar och rinnande vattendrag.

Som landsbygdskommun finns dock utmaningar i bland annat transportsektorn då många av de som lever och verkar i kommunen är beroende av bil för att ta sig både inom och utom kommunens gränser. Den välutvecklade gränshandeln i kommunen bidrar också till stor konsumtion och inströmning av transporter.

Med denna strategi vill Eda kommun påbörja arbetet för den omställning som behöver ske genom att lägga en grund för det framtida arbetet med åtgärder och sprida kunskap och information till de som lever och verkar i kommunen.

1.1 Uppdrag

Kommunstyrelsen gav 2019-04-23 i uppdrag till Kommunförvaltningen att ta fram en ny klimatstrategi för Eda kommun. Under arbetets gång har det

beslutats att strategin går under benämningen Hållbarhetsstrategi i syfte att bli mer övertäckande kring kommunens arbetsområden.

1.2 Relaterade styrdokument

Strategin skall genomsyra all verksamhet i kommunen. Till strategin finns ett antal underordnade styrdokument som utarbetas av verksamheterna och bolagen.

2 Bakgrund och syfte

Världen och EU

Klimatfrågan är mer aktuell än någonsin och behovet av insatser och förändring för att bromsa klimatpåverkan är av större vikt än någonsin tidigare. Världens länder tecknade 2015 ett klimatavtal som ska börja gälla senast 2020, också känt som Parisavtalet. Målet med avtalet är att den globala uppvärmningen ska hållas långt under 2 grader och ansträngningar ska göras för att inte överstiga 1,5 grader. Arbetet med åtgärder för att uppnå detta pågår kontinuerligt.

Inom EU finns ett energi- och klimatramverk 2030 som utgör grunden för klimatarbetet. EU har antagit 2-graders målet, vilket innebär att EU med medlemsländerna gemensamt arbetar för att uppnå målet och för att ta fram en gemensam klimatlag.

FN:s 193 medlemsländer antog 2015 Agenda 2030, den mest ambitiösa överenskommelsen hittills, som har en universell agenda med 17 globala mål för hållbar utveckling. Hållbar utveckling innebär både ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

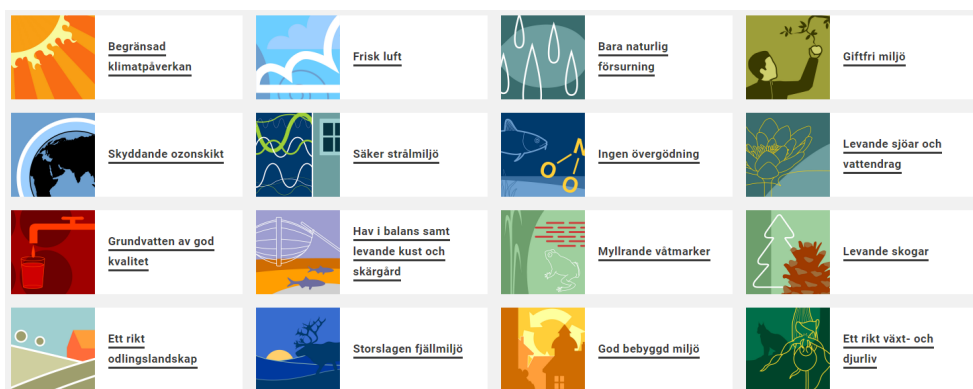
Figur 1. De 17 globala målen som utgör Agenda 2030

Sverige

Sveriges mål i arbetet med miljö- och klimatfrågor formuleras i det s.k. Generationsmålet som definieras av Riksdagen enligt nedan:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

Generationsmålet är det övergripande målet för Sveriges miljöarbete på alla nivåer och är tillsammans med de 16 miljömålen ett löfte till nästa generation om rika miljöupplevelser, hälsosamma miljöer och frisk luft.

Figur 2. Sveriges 16 miljö kvalitetsmål

Sverige har antagit ett klimatramverk bestående av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Det innebär bland annat att både dagens och framtida regeringar måste föra en politik som utgår från klimatmålen. Det långsiktiga klimatmålet är att Sverige år 2045 ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Som en del i detta arbete har Sverige till exempel antagit en strategi för hur omställningen till en cirkulär ekonomi ska ske. Strategins vision lyder "Ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material" och syftet är att minska samhällets resursanvändning och den miljöpåverkan som följer av denna.

Värmland

"Ett Värmland där befolkningen i hela länet lever ett gott liv inom hållbarhetens gränser." Så beskrivs det långsiktiga mål som Värmlands energi- och klimatstrategi eftersträvar.

Länsstyrelsen i Värmland och Region Värmland har under 2019 tagit fram en energi- och klimatstrategi för länet. Ett klimatneutralt Värmland 2030 var målet om sattes upp 2009, och även om utmaningen att uppnå målet blivit svårare har Värmlands län fortfarande intentionen att gå före i klimatarbetet. Den nya strategins arbetssätt formuleras i fyra punkter:

- Gå före
- Bidra till utvecklingen
- Planera för framtiden
- Arbeta tillsammans

Regionen är också samordnare för Värmlandsstrategin 2040, som är under framtagande. I slutremissen som nu är utsänd finns hållbarhet med som ett av fem perspektiv på utvecklingen. Följande utdrag från remissutgåvan i september 2020 reflekterar strategins syn på hållbarhet:

"I Värmland bidrar vi till att nå de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030. Vi tar ansvar för att den regionala utvecklingen ska vara hållbar ur sociala, ekonomiska och klimat- och miljö-mässiga dimensioner."

De tre dimensionerna är ömsesidigt beroende av varandra. Så här ser vi på dem:

- *Socialt: Gemensamt arbete mot diskriminering för att öka den sociala sammanhållningen samt allas delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen.*
- *Klimat- och miljömässigt: Gemensam kunskap om och förståelse för hur vi påverkar ekosystemets villkor och i förlängningen hanterar klimat- och miljöutmaningen.*
- *Ekonomiskt: Gemensam ekonomisk förnyelse och förändring för att skapa en hållbar tillväxt över tid.*

Värmland står tillsammans med världen mitt i en omställning i bred bemärkelse. Vi ska arbeta för hållbar regional utveckling och en utveckling som bidrar till global hållbarhet. Vi vill skapa möjligheter för nuvarande och kommande generationer att säkra sina behov inom ramen för hållbarhet.”

Länets kommuner med fler aktörer har också under ledning av Länsstyrelsen i Värmland ingått i en överenskommelse om att genomföra ett antal åtgärder för att öka takten med arbetet att uppnå miljö kvalitetsmålen. Eda kommun signerade överenskommelsen under 2018 där 12 mål som ska vara uppnådda till 2020 ingår.

2.1 Syfte

Syftet med hållbarhetsstrategin är att lägga en grund för det åtgärdsarbete som behöver vidtas för att uppnå de mål som fastställts såväl globalt som nationellt, bland annat Agenda 2030 och de svenska miljömålen med flera. Strategin ska klargöra i vilken riktning kommunen vill gå och i vilken form mål och åtgärder ska upprättas samt följas upp i verksamheterna.

2.2 Avgränsning

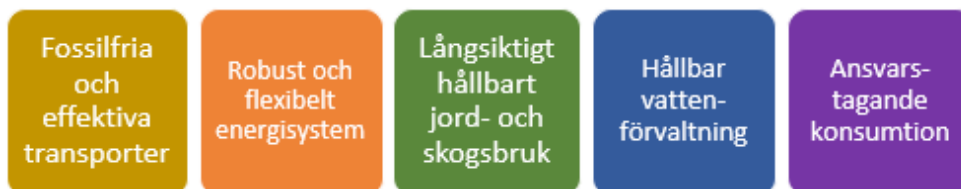
Denna strategi omfattar Eda kommun som en politiskt ledd organisation med en förvaltning och tre bolag. Strategin omfattar även kommunen som ett geografiskt område och omfattar de som bor eller verkar här och som formellt kan påverkas genom Eda kommuns styrdokument och beslut eller indirekt kan påverkas av information, incitament, regelverk och opinionsarbetet.

Hållbarhetsstrategins inriktning är främst kopplad till att klara klimatomställningen på ett hållbart sätt, vilket innefattar lösningar som ska vara både socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbara.

Det innebär dock att även om aspekter som social och ekonomisk hållbarhet är viktiga delar i arbetet så kommer inte strategin att omfatta dessa i lika stor omfattning, vilket lämnar utrymme för kommunen att ta fram separata strategi- och handlingsplaner med fokus på tex. jämställdhet och ekonomisk hållbarhet.

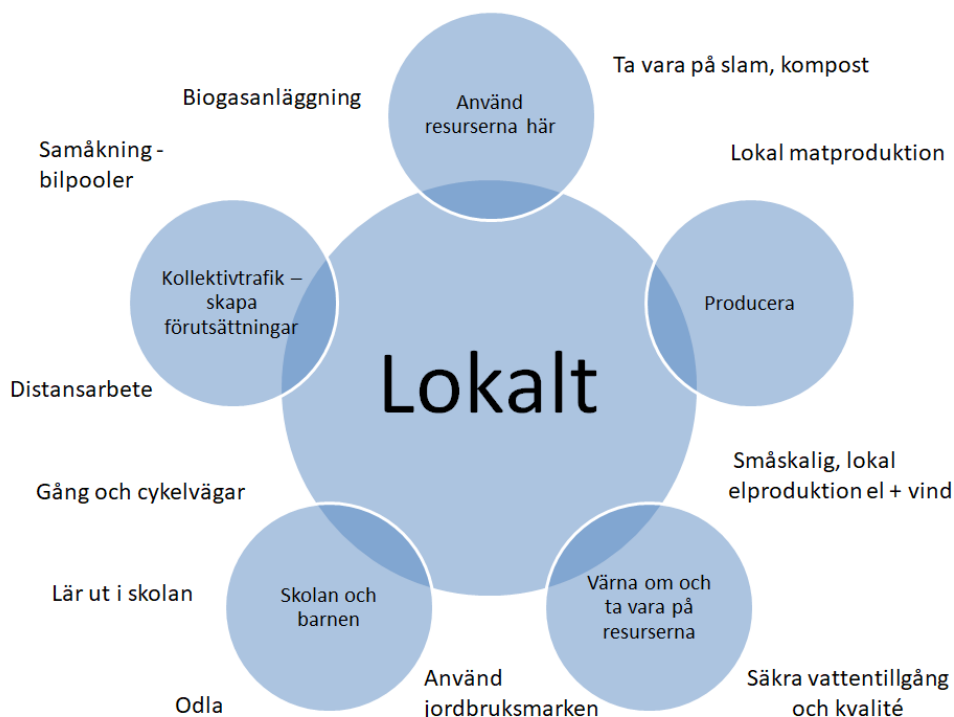
3 Framtagande av strategin

Arbetet med strategin har avgränsats till fem fokusområden. Fyra av fokusområdena har hämtats från den regionala strategin som Länsstyrelsen tagit fram och kommunen har själv lagt till ett område. Fokusområdena framgår i figur 3 nedan, där området ”Hållbar vattenförvaltning” lagts till av kommunen.

Figur 3. Hållbarhetsstrategins fem fokusområden.

I arbetet med framtagandet av strategin har invånare, näringsliv, föreningar, kommunanställda med flera bjudits in till workshops för att få möjlighet att ta del av arbetet och bidra med egna förslag och åsikter om vad kommunen bör göra och vilken riktning kommunen ska ta i sitt arbete med klimatanpassning och hållbarhetsfrågor. För att öka tillgängligheten för de som inte kunnat närvara har en e-tjänst funnits där åsikter, synpunkter och förslag kunnat skickats in. Workshoparna sammanfattas i figur 4 nedan där några av de mest återkommande förslagen summeras.

Figur 4. Summering av vanliga och återkommande svar från workshoparna

4 Strategi för Eda

Eda kommun vill skapa en plats som är hållbar både för människor och miljö och ta ansvar genom att göra sin del i arbetet för att uppnå de klimatmål som ställts på både global och nationell nivå. Kommunen ska

vara en trygg, långsiktigt hållbar plats att leva och verka på för både invånare, besökare och näringsliv, utan att äventyra levnadsmiljön utanför kommunen eller framtida generationer.

Kommunen vill verka för att öka förutsättningarna att bo, besöka och arbeta i kommunen utan att varken jordens klimat, den hållbara utvecklingen eller den biologiska mångfalden äventyras. Genom att arbeta för att uppnå de globala och nationella mål som är uppsatta, såsom Agenda 2030, Parisavtalet och de svenska miljömålen, väntas kommunen kunna bli en attraktiv, hållbar plats även i framtiden. För att nå målen behöver många åtgärder genomföras och mätbara mål sättas upp.

4.1 Långsiktig målsättning

Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Eda kommun har ett ansvar för att bidra till att målet uppnås, varför även det långsiktiga målet för Eda kommun ska vara noll nettoutsläpp till år 2045. För att uppnå målet ska i största möjliga mån lokala alternativ och lösningar gynnas i syfte att skapa en kommun som kan producera för både sig själv och omvärlden och stå väl förberedd för de utmaningar som ett förändrat klimat innebär. Ett så pass långsiktigt mål kan innebära att många åtgärder och därtill hörande kostnader riskerar skjutas på framtiden, men då det är en omfattande omställning som hela världen står inför måste åtgärder påbörjas redan nu för att inte problemen ska lämnas över på nästa generation.

Investeringar och upphandlingar inom kommunen sker med en lång tidshorisont, varför kommunen redan nu måste prioritera åtgärder och investeringar. Inställning, omställning, attityder och beteendeförändringar är sådant som tar tid att påverka. Eda kommun ska ha en tydlig målsättning som präglar alla verksamheter för att åtgärdsarbetet aktivt ska fortgå, i syfte att inte ha några nettoutsläpp till 2045.

4.2 Strategier per fokusområde

Fossilfria och effektiva transporter

Det ska vara lätt att resa på ett fossilfritt sätt både inom samt till och från Eda kommun. Transporter är en viktig del i arbetet med att minska de fossila utsläppen till atmosfären, då en så stor del av fordonen idag är fossildrivna. Eda kommun vill minska mängden fossildrivna fordon och resor inom kommunen och istället verka för att alternativa drivmedel och transportsätt får ta plats.

I en liten kommun med mycket landsbygd är både persontransport och godstransport beroende av fordonstrafiken. För att hantera behovet av fordonstrafiken måste alternativ till dagens fossila transporter hittas. Alternativa drivmedel, effektivare fordon och effektivare transporter är en nyckel till att minska de negativa utsläppen för de transporter som fortfarande måste finnas för att samhället fortsatt ska fungera. Kommunen vill därför verka för att öka tillgängligheten av alternativa drivmedel, och även ökade möjligheter för effektivare transporter, som till exempel kollektivtrafik och alternativa färdmedel som cykel.

Kommunen vill också minska de resor som idag är nödvändiga för persontransporten som följd av att samhällsviktiga tjänster och arbetstillfällena hamnar allt längre bort.

Kommunen ska därför både värna om och verka för en ökning av fler lokala arbetstillfällen, ökade möjligheter till distansarbete samt en god tillgänglighet av samhällsviktiga funktioner på nära håll, såsom post, livsmedel, transportalternativ med mera.

Kommunen ska avveckla de kommunägda fordonen som drivs av fossila bränslen för att lämna utrymme för andra, hållbara alternativ. I samhällsplaneringen ska en hög prioritet ligga på att ge utrymme för cykel- och gångbanor samt kollektivtrafik och inrättande av alternativa drivmedelsstationer.

Kommunen har också en viktig roll att både internt och utåt påverka den beteendeförändring som behöver ske för att uppmana företag och privatpersoner att både minska samt välja hållbara alternativ till fossila transporter.

Robust och flexibelt energisystem

Vi lever i ett samhälle som kräver mer och mer energi och vi har vant oss vid en stabil tillgång på el. Utmaningarna för framtiden är att säkra tillgången på elkraft genom att aktivt arbeta med energieffektiviserande insatser i kommunen, ökad lokal produktion och lagring samt tryggare överföringskapacitet och på så sätt minska elförbrukningen och lämnas plats på elnätet för en säkrare distribution.

Eda kommun vill därför verka för att fler lokala producenter av olika förnyelsebara energikällor får ta plats inom kommunen liksom, om så behövs, även möjliggöra ytterligare överföringsmöjligheter.

Kommunen ska också arbeta för att effektivisera sin energianvändning i de kommunägda lokalerna för att på sikt få en minskad och mer effektiv förbrukning, och samtidigt sträva mot att finna mer hållbara energikällor som alternativ till förbrukningen.

Kommunen ska också verka för att privatpersoner och företag på olika sätt ökar andelen egenproducerad förnyelsebar energi samt vidtar energieffektiviserande åtgärder för den förbrukning som sker. Vid nybyggnationer ska kommunen verka för att de hus som byggs blir mer energismarta.

Långsiktigt hållbart jord- och skogsbruk

Jord- och skogsbruket står för en stor del av klimatpåverkan, men också för många lösningar. Jordbrukssektorn släpper till exempel ut både lustgas, koldioxid och metan, samtidigt som det är en viktig och värdefull sektor med stora värden för både den biologiska mångfalden och vår självförsörjningsgrad. Jordbruksmarken lagrar också kol från atmosfären och fungerar på så sätt som en kolsänka, en mycket viktig del i arbetet med att minska mängden koldioxid i atmosfären.

Skogen står för en stor del av kolsänkan. Råvaror från skogen och övriga gröna näringar är viktiga resurser i klimatomställningen. Lokal vidareförädling och att ta tillvara på alla delar av råvarorna ökar såväl

klimatnyttan genom till exempel minskade transporter och minskat resurssvinn, liksom möjligheterna till fler lokala arbetstillfällen. För att vi fortsatt ska kunna bevara alla de fördelar som skog- och jordbruket medför kräver det att marken och skogen brukas med hållbara metoder och strategier.

Ett förändrat klimat kan medföra fördelar i form av till exempel ökad tillväxt och längre odlingssäsonger, men även nackdelar som torka, översvämningar, brand, storm och skadedjursangrepp. Utmaningarna ligger i att minska de negativa utsläppen och att hitta hållbara metoder, grödor och transportsätt som säkerställer en fortsatt tillgång på lokalt producerade råvaror utan att det resulterar i en negativ påverkan på miljön.

Kommunen ska nyttja den egna jordbruksmarken och verka för att bevara den jordbruksmark som finns i övrigt, genom att undvika annan exploatering av sådan mark i möjligaste mån. Kommunen ska också eftersträva att nyttja de egna markområdena som inte är lämpliga för jordbruk till förmån för bete och andra insatser för biologiska mångfald, b.la. för att öka mängden pollinerare.

Kommunen ska nyttja egen skog på ett hållbart sätt, och även verka för att den skog som finns i övrigt brukas med hållbara metoder. Kommunen ska främja den lokala gröna näringen genom att verka för att produktion och råvaror bevaras inom kommunen, till exempel i form av lokalt producerad mat efter säsong och att byggnationer och tillverkning sker av lokala material, som trä.

En grön näring som bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt, och där produktion och förädling får en naturlig plats i den lokala konsumtionen bidrar till en ekonomisk hållbarhet för den stora del av kommunen som utgörs av just ytor lämpliga för jord- och skogsbruk. Det bidrar även till en social hållbarhet då landsbygden kan få ett ökat värde och bli en attraktiv plats för fler att bo på, vilket i sig bidrar till möjligheter för en ökad samhällsservice och aktiviteter. Det ökar även tryggheten inför eventuella kriser då självförsörjningsgraden ökar.

Hållbar vattenförvaltning

Vatten är mycket mer än bara dricksvatten. Det är sjöar och vattendrag som är hem till mängder med arter och en lugnande plats för många människor som tar sig ut i naturen och utgör därför en värdefull del i både den ekologiska och sociala hållbarheten. För individen har bland annat sjöar ett högt socialt värde, där exempelvis badplatser är en viktig del. Den senaste tidens utveckling där ”hemester” blivit ett mer vardagligt begrepp tydliggör omgivningens värden, och kan i många fall vara gynnsamt för både ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Eda kommun värnar om de vatten som finns inom kommunen, och strävar efter att det ska finnas en rik biologiska mångfald, rena sjöar och framförallt en god tillgång på rent dricksvatten både idag och i framtiden.

Kommunen vill därför verka för en ökad förståelse och medvetenhet om vattenanvändningen hos de som bor i kommunen, minska föroreningar och negativ påverkan på sjöar och vattendrag, och säkerställa distributionen och kvalitén på dricksvattnet. En stor del av påverkan ligger hos brukarna, det

vill säga de som lever och verkar i kommunen och både nyttjar dricksvattnet och släpper ut avloppsvatten, dagvatten och andra typer av föroreningar som tar sig ut i vattendragen.

Informationsinsatser om nyttjandet av vatten samt tillsyn på verksamheter med utsläpp, enskilda och kommunala avlopp ska prioriteras för att både kvalitén och medvetenheten om nyttjandet ska öka. Genom att minska utsläpp och föroreningar som kan påverka våra vatten bidrar vi till att kvaliteten på råvattnet förbättras, vilket innebär att mindre kemikalier behövs i dricksvattenproduktionen. Då rent dricksvatten är en av de viktigaste förutsättningarna vi har för att samhället ska fungera ska säkerställandet av kvaliteten på råvattnet ha en hög prioritet i kommunens arbete.

En viktig del på området är även omhändertagande av dagvatten som riskerar förorena både vattendragen och grundvattnet om det inte hanteras på rätt sätt. En utveckling av handelsområden och parkeringsytor medför mer dagvatten och mindre naturliga upptagningsytor i form av växtlighet. Frågan om dagvattenhanteringen och grön infrastruktur ska därför vara högt prioriterad i planarbetet.

Ansvarstagande konsumtion

Konsumtionen i världen har ökat markant och att slänga och köpa nytt har blivit vedertaget, något som utarmar jordens resurser och ger en hög klimatpåverkan. Konsumtionen av produkter innebär ofta att avstånden mellan social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet blir stora, till exempel eftersom en minskad konsumtion, som kan vara bra för miljön, ofta kan kopplas till minskade arbetstillfällen.

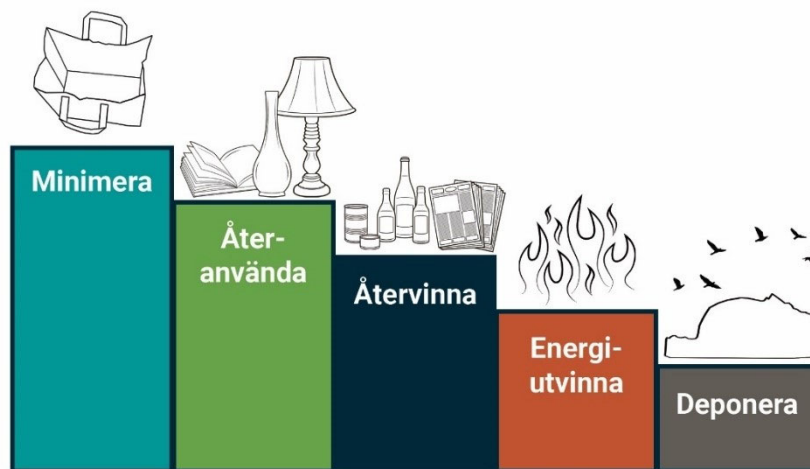
En stor del av vår konsumtion bidrar till en stor negativ klimatpåverkan samt dåliga förhållanden för arbetare i de länder där produktionen hålls, vilket direkt motarbetar det som beskrivs i generationsmålet som riksdagen antagit, där det framgår tydligt att vi inte ska flytta våra miljöproblem utomlands.

Eda kommun vill därför sträva efter att öka kunskapen och medvetenheten hos de som lever och verkar inom kommunen gällande produkter och konsumtionens inverkan på miljön. Kommunen vill också verka för att de resurser som finns inom landet och regionens gränser tas till vara på, som ett steg i att minska klimatpåverkan och höja värdet på de resurser vi redan har.

Eda kommun ska arbeta enligt den nationella strategin för omställning till en cirkulär ekonomi vilket innebär att det cirkulära tänkandet genomsyras och efterlevs i alla kommunens verksamheter, där vi minskar avfallet och ökar återbruket i så stor omfattning som möjligt. Där behov av inköp finns, tex. Behov av nya material och produkter eller ersättande av befintliga med sämre egenskaper, görs medvetna val som styrs av högt ställda krav vid upphandling. Inom samtliga verksamheter ska medvetenheten vara hög när det kommer till nyinköp och återbruk.

Kommunen ska aktivt verka för att öka kunskap, förståelse och medvetenhet om konsumtion och öka förutsättningar att leva mer cirkulärt för de som lever, verkar och vistas i kommunen. Det som väl är konsumerat bör hanteras som en resurs för att den cirkulära ekonomin ska fungera.

Tankesättet illustreras bäst med den s.k. avfallstrappan som kan ses i figur 5 nedan.

Figur 5. Det som är konsumerat bör hanteras enligt avfallstrappan för att en cirkulär ekonomi ska vara möjlig.

Kommunen ska arbeta med insatser för att minska mängden avfall som uppkommer, som tex. minskat matsvinn, samt större möjligheter till återbruk, genom att till exempel laga och skapa nytt av befintliga material. Det lämnar utrymme för en större ekonomisk hållbarhet för individen och aktiviteter för tex. återbruk medför en ökad social hållbarhet. För det avfall som uppkommer ska möjligheterna för att göra sig av med avfallet på ett lätt och hållbart sätt öka, genom ökad källsortering och återvinning. Även förutsättningar att kunna handla mer hållbart ska gynnas.

En särskild utmaning är den betydande gränshandel som bedrivs inom kommunen. Denna bedrivs enligt de nationella regler som finns, men även här kan fler hållbara alternativ utvecklas, till exempel genom effektiva transporter, nyttjande av tåg för både kunder och godsleveranser, minskat svinn och högre grad av hållbara produkter och återbruk.

5 Uppföljning och fortsatt arbete

5.1 Handlingsplaner

De kommunala verksamheterna och bolagen ansvarar för att ta fram handlingsplaner för sina verksamheter i enlighet med strategin. Handlingsplanerna ska innehålla åtgärder som går att följa upp och med mätbara mål.

5.2 Uppföljning

För att säkerställa att arbetet genomförs och handlingsplanerna verkställs är uppföljning viktigt. Uppföljning av denna strategi ska ske inför Kommunstyrelsen varje år. Under de kommande åren ska uppföljning ske som en del av kommunens internkontrollplan, genom kommunstyrelsen uppsiktsplikt gentemot nämnder, utskott och bolag samt i årsredovisningen.

En utvärdering av strategin sker i början av varje mandatperiod. Efter utvärderingen kan strategin revideras och förbättras.

5.3 Ekonomisk konsekvens

Åtgärderna som behöver genomföras för att uppnå målen om ett hållbart klimat kommer att kräva ekonomiska insatser under lång tid. Det är därför särskilt viktigt att beakta klimatfrågorna vid upphandling och investeringar. Varje verksamhet måste planera för och ta hänsyn till de kostnader som kommer uppkomma och behovet av ekonomiska medel ska framgå i de handlingsplaner som tas fram i nästa steg. Detta innebär att detta skall hanteras i kommunens och bolagens budgetprocess.